

Aan

De colleges van burgemeester en wethouders van de 18 RES gemeenten in NHN
De Gemeenteraden van de 18 RES gemeenten in NHN
Het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland
De leden van Provinciale Staten van Noord-Holland
De Stuurgroep RES NHN

Onderwerp: Datacenters en de RESsen
Verzonden Per email aan betrokkenen en aan de pers
Datum: 17 juni 2020
Bijlagen: Brief regering + Ruimtelijke Strategie Datacenters

In het Nederlandse Klimaatakkoord is afgesproken om in 2030 ten minste 49 TWh aan duurzame stroom voor (met name) de industrie op te wekken met behulp van Windenergie op Zee en tenminste 35 TWh duurzame energie voor het elektriciteitsgebruik van de huishoudens en de gebouwde omgeving.

Wij hebben ons de vraag gesteld of de vestiging van datacenters en hun enorme gebruik van duurzame opgewekte energie de energietransitie van huishoudens en de gebouwde omgeving belemmeren?

Samenvatting en Vragen

Door het Rijk, provincies (waaronder Noord-Holland) en gemeenten (o.a. Hollands Kroon) zijn in maart 2019 bestuurlijke uitvoeringsafspraken gemaakt die voorzien in een explosieve groei van internationale datacenters in Nederland. Nederland dient daarbij koploper te zijn in Europa.

De vestiging van grote hyperscale datacenters in 'groot Amsterdam' (o.a. Middenmeer en Zeewolde) en in de Eemshaven dient niets in de weg te worden gelegd. Aanleg van hoogspanningstracés, midden stations en de beschikbaarheid van zoveel mogelijk goedkope, lokaal duurzaam opgewekte energie moet daarvoor worden ingezet.

In een Routekaart 2030 is aangegeven dat de RESsen optimaal de duurzame energie opwek voor de datacenters moeten integreren. Daarmee is een directe relatie gelegd tussen de in de RESsen opgewekte grootschalige duurzame energie (wind- en zon) en de datacenters.

De datacenters op Agriport worden sterk uitgebreid, zo is besloten. In de voorlopige RES NHN van 15 april wordt de verwachting uitgesproken dat in 2030 het stroomverbruik van de datacenters op Agriport 3TWh bedraagt. Gecontracteerd wordt maar liefst 8 TWh. Het stroomgebruik van alle huishoudens in NHN is in 2030 circa 1 TWh.

Datacenters stellen als vestigingseis 100% beschikbaarheid van (lokale) duurzame energie en prioriteit op het elektriciteitsnet. De redenering dat stroomverbruik en stroomopwekking gescheiden trajecten zijn gaat mank, aangezien een harde vestigingseis van de datacenters is dat wordt voorzien in (vrijwel) 100% duurzame energie op de locaties. Daardoor wordt door het enorme stroomgebruik van datacenters als nieuwe industriële activiteit, de totale opgave voor duurzame opgewekte energie om de klimaatdoelen te behalen vergroot.

Overigens is de komst van datacenters niet zozeer het probleem.

Wel het feit dat zij de opgewekte duurzame energie van wind- en zon op land opeisen, prioriteit in het netwerk verkrijgen en in financiële zin profiteren van subsidiegelden die voor een belangrijk deel worden opgebracht door huishoudens.

Door de vestiging van nieuwe (hyperscale) datacenters op Agriport is het te verwachten dat de opgewekte duurzame energie uit de RES NHN 2030 zal worden gecontracteerd door de datacenters.

De huishoudens dragen daarbij een groot deel van de opwek- en aansluitkosten via de heffing 'opslag duurzame energie' (ODE).

Vragen:

1. Waarom is voor de locatiekeus van de datacenters niet gekozen voor locaties dichtbij aanlandingspunten van Wind op Zee zodat de datacenters direct kunnen worden aangesloten op een aanlandingspunt van windenergie op zee?
2. Welke gevolgen voor de RES NHN heeft de bestuurlijk afspraak dat "de regionale energie opwek in de ontwikkeling van de RESsen optimaal geïntegreerd wordt met datacenters"?
3. Hoe wordt voorzien in de (lokale) opwek van 3TWh duurzame energie gebruik van de datacenters op Agriport als deze niet plaatst vindt vanuit het RES bod voor de huishoudens en gebouwde omgeving?
4. Op welke wijze wordt zorg gedragen dat de explosieve groei van de datacenters tot 2030 niet structureel leidt tot belemmeringen voor de energietransitie van huishoudens en van de gebouwde omgeving?
5. Waarom wordt in de concept RES NHN de aanwending van de restwarmte van datacenters voor de warmtevraag van huishoudens als "theoretisch" gezien?
6. Hoe wordt gemotiveerd vanuit het principe van een eerlijke verdeling van "lusten en lasten" dat voor de groei van de datacenters op Agriport in totaal 3 maal de omvang van het windpark Wieringermeer aan (lokale) duurzame energie noodzakelijk is en dat de kosten daarvan voor een belangrijk deel door de huishoudens worden opgebracht?

Toelichting

In deze toelichting is nadere informatie verzameld op welke wijze de datacenters worden voorzien van (duurzame) energie.

Op pagina 127 van de voorlopige concept RES van 15 april staat het navolgende:

"Datacenters in Noord-Holland Noord en de energietransitie

Het gemiddelde datagebruik is de afgelopen jaren toegenomen. De verwachting is dat deze groei voorlopig doorzet. De vraag naar datacenterlocaties neemt daarmee ook sterk toe. De Wieringermeer in de Kop van Noord-Holland kan hierin een rol vervullen. Datacenters hebben een grote ruimteclaim en die ruimte is in toenemende mate schaars. De Wieringermeer, en met name Agriport A7, wordt door onder andere de grootschaligheid en de goede bereikbaarheid van en naar Amsterdam als geschikte locatie voor datacenters gezien. De verwachting is dat er de komende 5 tot 10 jaar meer aanvragen gaan komen voor datacenterlocaties in de Wieringermeer.

Naast de ruimteclaim speelt ook het energieverbruik een grote rol bij datacenters. Datacenters hebben veel energie nodig. Er wordt verwacht dat de vermogensvraag van datacenters in de Kop van Noord-Holland van 111 MW in 2020 naar 890 MW in 2030 stijgt.

Voor de RES leidt dit niet tot een extra opgave omdat de focus ligt op de gebouwde omgeving.

Wel leggen deze uitbreidingen naar verwachting een claim op het elektriciteitsnet. Daarnaast bieden datacenters ook een kans om de koppeling met de gebouwde omgeving te leggen. Theoretisch gezien zouden er met de verwachte uitbreiding circa 1 miljoen huishoudens verwarmd kunnen worden met de restwarmte van de datacenters."

Bovenstaande betekent dat het feitelijke stroomverbruik van datacenters in Middenmeer in 2030 wordt geraamd op circa 3 TWh. Het gecontracteerd vermogen is overigens veel hoger, namelijk 8 TWh. Het stroomverbruik van de huishoudens in NHN zal in 2030 en later ruim 1 TWh bedragen.

Rijksbeleid voor datacenters:

Juni 2018 publiceerde het kabinet de kabinetsbrede Nederlandse Digitaliseringsstrategie. Hierin staat dat Nederland digitaal koploper wordt van Europa. Naast de Rotterdamse haven en Schiphol zijn de datacenters de derde mainport in Nederland voor Europa.

Deze strategie is uitgewerkt in een routekaart Ruimtelijke Strategie Datacenters die op 15 maart 2019 door bestuurders van o.a. de Provincie Noord-Holland, diverse ministers, de Dutch Data Association (DDA) en gemeenten, waaronder de gemeente Hollands Kroon, is bekrachtigd.

De Tweede kamer is over dit besluit per brief geïnformeerd. ¹

¹ Ministerie van BZK, kenmerk 2019-0000183936, brief Tweede Kamer dd. 13 mei 2019 incl. Ruimtelijke Strategie Datacenters

In deze Routekaart 2030 staat hoe richting wordt gegeven aan een betere ruimtelijke afstemming voor vestiging en clustering van datacenters in Nederland, inclusief de beschikbaarheid van huidige en toekomstige energienetwerken.

Het besluit is genomen om de datacenters in 'groot Amsterdam' fors te laten groeien en de locaties daarvoor zijn aangewezen. Tot 2030 zal in Middenmeer, Eemshaven en Zeewolde de vestiging van (hyperscale) datacenters maximaal worden gefaciliteerd.

De keuze voor deze locaties is gemaakt doordat binnen Amsterdam en Haarlemmermeer er geen ruimte en (duurzame)energie meer beschikbaar is, zodat daar tot een bouwstop van datacenters is besloten. Het zoekgebied verplaatst zich dan tot een straal van 50 km rondom Amsterdam waar goedkope grond en veel duurzame energie voorhanden is.

Letterlijk is er afgesproken: *“Er wordt fors ingezet op een marketingstrategie voor de vestiging van datacenters in ‘groot Amsterdam’.”*

*“Regionale energie opwek en restwarmtegebruik worden in de ontwikkeling van de RESsen optimaal geïntegreerd met datacenters.”*²

De RESsen spelen dus wel degelijk een rol voor de energie opwek van de datacenters.

De opgewekte energie in de RESsen is volgens het Klimaatakkoord bestemd voor de verduurzaming van het stroomverbruik van de huishoudens en de gebouwde omgeving.

De industrie en datacenters verduurzamen hun elektriciteitsgebruik vanuit de 49 TWh opgewekte Windenergie op Zee. Met de grootschalige uitrol van Wind op Zee in de komende decennia komt een grote groene krachtbron beschikbaar die energie brengt naar met name de duurzame industriële centra van Nederland.³

Alle datacenters stellen als vestigingsvoorwaarde de beschikking te hebben over (vrijwel) 100% lokale opgewekte, goedkope duurzame energie en dienen door Tennet c.q. Liander te worden aangesloten op het elektriciteitsnet. Aan die eis moet worden tegemoet gekomen, zo is afgesproken door de bestuurders, anders keren de datacenters Nederland de rug toe.

In de praktijk blijkt dit ook. Het gehele windpark Wieringermeer levert ruim 1 TWh aan windenergie en is gecontracteerd door Vattenfall voor de huidige datacenters op Agriport. In de Eemshaven wordt het datacenter van Google voor 100 % van duurzame stroom voorzien door nabij gelegen wind- en zonneparken.

In de recent gestarte planologische procedure voor het grootste datacenter in Nederland in Zeewolde van 250.000 m² vloeroppervlak, wordt gesteld dat 100% van het stroomverbruik plaatsvindt door duurzame energie door de vele windmolens, waarbij wordt vermeld dat Flevoland koploper is in de winning van hernieuwbare energie. Er wordt een nieuw midden station aangelegd ten behoeve van het nieuwe datacenter.

Datacenters maken – in ieder geval tot 2030 - dus gebruik van lokaal op land opgewekte duurzame energie en krijgen prioriteit in het netwerk.

Niet alleen in Noord-Holland, maar ook in Flevoland en elders.

Door de bouwstop van datacenters in Amsterdam en Haarlemmermeer wordt in de provincie Noord-Holland alle ruimte gegeven aan de groei van datacenters op Agriport. Het enorme stroomverbruik van 3 TWh in 2030 dat in de concept RES NHN is voorzien bevestigt dat.

Ter illustratie: dat zijn drie windparken Wieringermeer.

Het is wachten op het besluit van het Rijk om de taakstelling van op te wekken duurzame energie in 2030 te verhogen en aan te sturen op grote opweklocaties in de directe nabijheid van datacenters (gezien de enorme duurzame energiebehoefte van deze hyperscale datacenters) en het besluit deze maximaal te faciliteren.

Graag zouden wij van de overheden dezelfde inzet, uitvoeringsbesluiten en financiële middelen zien als bij de datacenters om daadwerkelijk de energietransitie voor de huishoudens mogelijk te maken.

Het instrumentarium daarvoor blijft hangen in “streven naar” en onvoldoende financiële prikkels om de bewoners daadwerkelijk te verleiden tot de energietransitie.

Namens bewonersorganisaties Noord Holland Noord,
Kor Buitendijk

² Ruimtelijke Strategie Datacenters, 2019, pagina 30

³ Klimaatakkoord, pagina 160